

K zgodovini Wolfovega slovensko-nemškega slovarja.

Slovincem nepozabni mecen, knezoškof *Anton Alojsij Wolf*, določil je v svoji oporoki z dné 17. avgusta 1858. leta v 26. členu tó-le:

»Ich habe die, eines deutsch-slovenischen und slovenisch-deutschen Wörterbuches sehulichst harrenden Landsleute dadurch erfreuen zu müssen geglaubt, dass ich die Kosten dieser Auflage auf mich genommen habe, und der erste Theil derselben, bestehend aus zwei grossen Oktav-Bänden, dürfte die Presse schon heuer verlassen. Auch habe ich bei dem Aufschwunge, den die krainerische Sprache seit einigen Decennien genommen, zu einer neuen Auflage der krainerischen Bibel des alten und neuen Bundes in sechs Grossoktav-Bänden mich entschlossen, deren vier schon in diesem Jahre gedruckt sein werden. Meine dokumentirten Vormerkungen über die für beide Werke bereits bestrittenen Auslagen werden die Herren Testaments-Executoren auf meinem Schreib-tische vorfinden.

Sollte ich eher sterben, als der Druck dieser beiden vom Lande sehr gewünschten Werke zu Stande kommt, so lege ich dem Collegium Aloisianum, meinem Erben, die Verpflichtung hiemit auf, aus meiner Erbschaft die für die vollständige Beendigung des Druckes beider Werke erforderlichen Kosten, für welche dasselbe vermög der weiter unten getroffenen Verfügung allmählig den Rückersatz erhalten dürfte, zu bestreiten, und damit ja keine Zögerung in dem Drucke dieser Bücher eintrete, ermächtige ich hiemit die Herren Testaments-Executoren, noch vor der Einantwortung des Verlasses an den Erben aus demselben die zur Bestreitung dieser Auslagen zeitweise etwa erforderlichen Gelder für Druck und Papier zu verabfolgen, und ersuche zugleich meinen Nachfolger am Bisthume oder den Kapitular-Generalvikar, von meinem für das Collegium Aloisianum übernommenen Verlassvermögen immer so viel Barschaft disponibel zu halten, dass die Druck- und sonstigen Kosten für beide Werke immer rechtzeitig berichtet werden können. Da ich die Auflage des Wörterbuches dem Collegium Aloisianum, die neue krainerische Bibelaufgabe aber dem hochwürdigen Consistorium für den bereits bestehenden alten Bibelverlag als Eigenthum hiemit überlasse, so sollen aus dem Verschleisse dieser zwei neuen Werke, den wohl die Ordinariatskanzlei immer besorgen wird, die Geldbeträge, welche für den Verkauf des Wörterbuches eingehen werden, dem Collegium Aloisianum stets vollständig, diejenigen Geldbeträge aber, die aus dem Verkaufe der neuen Bibel-Aufgabe einfließen werden, nur in so lange zufallen, bis es für die auf die Bibel-Aufgabe aus meiner Erbschaft verwendeten Auslagen gedeckt sein wird, und der aus dem ferneren Verkaufe der neu aufgelegten slovenischen Bibel allenfalls resultirende Gewinn soll nur dem alten Bibel-Verlage zu Guten kommen, alles Geld aber, das dem Collegium Aloisianum aus dem Verschleisse dieser Bücher allmählig zukommen wird, darf nicht für currente Auslagen desselben verwendet, sondern muss für eine seinerzeitige gelegenheitliche Kapitalisirung, d. i. fruchtbringende Verwendung, aufbewahrt werden.«

V prvem deželnem zboru kranjskem leta 1861. je *dr. Toman* v 7. seji dné 16. aprila z ozirom na te določbe predlagal:

»Der Landtag wolle sich zur Wahrung der von dem Fürstbischöfe A. A. Wolf gemachten Anordnung, dass auf Kosten dessen Nachlasses das slovenisch-deutsche Wörterbuch ohne alle Verzögerung aufgelegt werde, für kompetent erklären.«

Ta nasvèt je bil po kratki debati vzprejet, in deželnemu odboru se je naročilo ukreniti, kar je potrebnega.

Leta 1863. je deželni odbor v 1. seji dne 8. januarja poročal, da se je obrnil do knezoškofa Vidmarja in do deželnega sodišča, in sicer do poslednjega s prošnjo, naj priganja izvršitelje knezoškofove oporoke, da zvrše oporoko, v kolikor se tiče slovarja.

V 6. seji dné 4. decembra 1865. leta je *dr. Bleiweis* poročal, da se po naznanilu finančne prokurature zapuščinska obravnava bliža svojemu koncu. Zató se je bil deželni odbor dné 6. januarja 1864. leta iz nova obrnil do knezoškofa in deželnega sodišča. Knezoškof Vidmar je dné 28. junija 1865. leta odgovoril, da mu je deželno sodišče dné 13. junija naznanilo, da mu bode izročena vsa zapuščina Wolfova, ako ni nobenih ovir zoper izvršitev §§ 24., 25., 26. in 27. oporoke, in da se imenje izroči Alojzijevišču. Torej sedaj ni gmotnih zadržkov, in pričel se bode slovar tiskati. Sicer pa odklanja knezoškof vsako drugo vtikanje (jede anderweitige Einmischung), v kolikor se tiče tiskanja slovarja, ker v oporoki ni govora o nobenem višjem nadzorstvu za univerzalnega dediča. Knezoškof pa priznava kot svojo dolžnost proti domovini, da po možnosti ustreza vsem upravičenim zahtevam. (Gl. stenogr. zapisnik dež. zbora 1865. str. 66.) *Dr. Bleiweis* je dalje poročal, da so rokopisi že pridobljeni in da je knezoškof že imenoval poseben odbor za ureditev slovarja. *Dr. Toman* je ugovarjal knezoškofovi trditvi, kar se tiče nadzorstva, in se sklicaval na sklep iz 1. sesije, po katerem se je deželni zbor že izjavil, da je kompetenten paziti na izvršitev oporoke. Zató pozivlje deželni odbor, naj tudi odslej pazi na to, da se oporoka zvrši. Njega naloga bode šele končana, kadar prvi zvezek ugleda beli dan.

V 2. seji dné 21. novembra 1866. leta je deželni odbor naznanil, da se skoro natisne prva pòla novega slovarja. V 8. seji je poslanec *Sveteč* izrekel svoje pomisleke proti poročilu deželnega odbora, ker ni upati, da bi se že kmalu pričelo s tiskom, če se hoče podati takó obširno in temeljito delo, kakor se vidi iz odlomka v »Novicah«. Pač je želeti kolikor možne popolnosti, vendar bi se stvar zavlekla mnogo let. Zató iz nova pozivlje deželni odbor, da pospeši hitro in nepretrgano izdavanje slovarja. Prav ta nasvèt je bil ponovljen in sklenjen v 21. seji dné 2. oktobra 1868. leta.

V sesiji 1869. leta je deželni odbor v posebnem poročilu (priloga 33.) poročal o slovensko-nemškem delu Wolfovega slovarja. To poročilo slòve:

»Knezoškof je s pismom od 12. junija 1868. leta razjasnil tačasni stan slovarja. Izvoljen je bil poseben odbor, ki je g. Fr. Levstiku izročil vredništvo slovarja. Pripravili so se vredniku ti-le pripomočki:

- a) Zalokarjev rokopis, ki na 1100 polah obsega vredjeni slovar slovensko-nemški in ki je bil v ta namen iz zapuščine Wolfove kupljen za 2000 gld. v gotovem denarju in za vsakoletnih 200 gld., ki jih gospod Zalokar dobiva do svoje smrti;
- b) Cafova zbirka besedí, ki je jako velika;
- c) Miklošičev rokopis v 4 velicih zvezkih na 287 pôlah;
- d) zbirka besedi v abecednem redu, poslana po gospodu Kočeverju;
- e) rokopis slovarja brez imena pisateljevega.

To je zaklad, ki je vredniku pripravljen.

Pretekla so 3 leta ko se je vredovanje začelo in stroškov v ta namen je Alojzjevišču narastlo ta čas že 1190 gld., a vendar ni še nobena pôla za tisek pripravljena.

V dvojni odgovornosti, ki jo imamo — tako se dalje glasi pismo gospoda knezoškofa — namreč v odgovornosti za to, da se tiska slovár, a tudi v odgovornosti tej, da zapuščina ranjcega knezoškofa doide Alojzjevišču, moral sem misliti na to, da se zapuščina ne potrosi za same priprave slovarjeve, sicer naposled ne bo slovarja, in Alojzjevišče izgubi zapuščino. Glede na to sem začasno razpustil dotični odbor in ustavil plačila iz zaloge Alojzjeviščeve.

Naj tedaj tisti učeni Slovenci, katerim je hitri natis slovarja pri srcu, blagovolijo skrbeti za to, da se dovrši za natis ugodni rokopis. Meni ni bila sreča mila, da bi bil to dosegel. Dokler pa stoji Alojzjevišče pod mojim varstvom, bode denar za tisek slovarjev vsaki čas pripravljen. Za tisek ugodni rokopis pripraviti, to pa ne stoji v moji moči, a tudi ni dolžnost moja kot predstojnika Alojzjevišča, kajti oporoka knezoškofa Antona Alojza nasledniku njegovemu ne daje take naloge, a je tudi dati ni môgla.

To je bistvo pisma svetlega knezoškofa. Vidi se iz njega, da je gospod knezoškof vse storil, da bi se bil začel tisek željno pričakovanega slovarja. —

Že v sporočilu lanskem je deželni odbor obžaloval, da slovensko-nemški del, o katerem je govoril deželni zbor že pred 8 leti, ni še do tega dovršen, da bi se tiskati začel in po pismu gospoda knezoškofa je prestalo sedaj in je res prestati moralo vredovanje nakupičenega obilega gradiva.

Ker pa je potreba obširnega slovensko-nemškega slovarja živo pripoznana, to je, obširnega saj toliko, kakor je nemško-slovenski del, in ker svetli knezoškof v dopisu od 12. junija t. l. pozivlja deželni odbor, naj on najde pot, da se dovrši delo, tedaj misli odbor, naj bi se prijazni klic svetlega knezoškofa v nemar ne puščal da se z združeno močjo — pa brez stroškov deželnih — dožene tisek slovarja.

V tem smislu nasvetuje tedaj deželni odbor:

Slavni zbor naj sklene:

»Deželnemu odboru daje se nalog, da na poziv gospoda knezoškofa in vzajemno z njim prevzame skrb za to, da se kar najbrže izgotovi rokopis za tisek slovarjev, ter se v ta cilj in konec dogovori s svetlim knezom.« —

Ta predlog je bil brez debate vzprejet v 6. seji dné 24. septembra 1869. leta.

V zasedanji leta 1870. je poročal dež. odbor (priloga 31. str. 176.),

»da je deželni odbor nabrane slovarjeve rokopise 1. decembra 1869. l. od g. stolnega dekana dr. Pogačarja inventarično prevzel in je g. ravnatelju bogoslovnega semenišča Kramarju izročil, da bodo gg. bogoslovci po različnih rokopisih raztreseno zbirko besedi v abecedni red spravili, katero delo se že prav marljivo izvršuje. To se ve, da bode še precej nekaj časa preteklo, preden se tisek rokopisa dovrši, ali deželni odbor bo gledal marljivo na to, da se to delo prej ko mogoče dokonča.«

To je bilo poslednje poročilo deželnega odbora o Wolfovem slovarji, o katerem se v javnih sejah ni več govorilo in sklepalo.

Tudi deželni odbor ni ukrenil ničesar več, dokler se ni c. kr. deželno sodišče oglasilo dné 31. marcija 1874. leta z vprašanjem, kakó je z izvršitvijo Wolfove oporoke, v kolikor se tiče slovarja. Deželni odbor se je torej spet obrnil do knezoškofa Vidmarja, kateri je odgovoril dné 4. maja 1874. leta št. 429. — kaj, ne morem povedati, ker so se vsi akti, tičoči se Wolfovega slovarja, razven poslednjih treh iz leta 1874. založili, ne znam kam. Deželni glavar Kaltenegger jih je namreč vzel iz registrature, ko je sklical enketo, o kateri še izpregovorim, in jih ni več vrnil.

Deželni odbor je knezoškofov dopis naznanil c. kr. dež. sodišču dné 18. maja 1874. leta, in deželno sodišče je dné 20. junija 1874. leta odgovorilo:

»Dass bei dem Umstande, als der Verlass des Fürstbischofes Anton Alois Wolf bereits mit Verordnung ddo. 11. Juli 1865 eingeantwortet wurde und diese Einantwortung in Rechtskraft erwachsen ist, nun eine abhandlungsbehördliche Ingerenznahme von Seite dieses Landesgerichtes wegen Verhaltung der Universalerben zum Vollzuge der Drucklegung eines slovenisch-deutschen Wörterbuches nicht mehr stattfinden könne, daher nur der ordentliche Rechts- und Klageweg für den Fall offen bliebe, wenn aus der letztwilligen Anordnung des Erblassers in Betreff der Drucklegung des besagten Wörterbuches eine grössere Verpflichtung der Universalerben abgeleitet werden wollte, als wozu sich sein derzeitiger Curator in der Erwiderung vom 4. Mai 1874, Z. 429 selbst herbeilässt.«

Deželni glavar je vzpričo tega dopisa sklical enketo, h kateri so bili povabljeni deželni odborniki Bleiweis, Costa, Deschmann, Murnik, potem knezoškof, stolni prošt Pogačar, kanonik Kramar, dr. Razlag, dr. Zarnik, L. Svetec, J. Marn, J. Šolar, J. Vavrû, M. Pleteršnik, M. Žakelj, J. Tušek, P. Kozler, dr. J. Poklukar in V. Kermavner. Enketa je zborovala dné 16. julija 1874. leta. Knezoškofa, dr. Pogačarja, Kramarja, dr. Bleiweisa in Svetca ni bilo k enketi. Naznanili so svoje misli v pismih.

(Konec prihodnjič.)

Dr. J. Vošnjak.

K prvemu sešitku slovensko-nemškega slovarja Wolfovega.

(Dalje.)

bliskanje fulguratio, *bliskati*; *bliskavica* f. Habd. ad. 571 Gašp. 3. 137 Vranič 1. 133, 183 i. t. d. — *bliskavina* f. Šimunič mar. 92. — *blagodárnost* f. Wohlthätigkeit. Koc. Fil. 3.4. — *bližnost* f. die Nähe — poroda. Lalangue pupk. 60. — *bljútav* adj. = hrv. blütav Habd. ad 1046. človek, ki se v lenost

čitank; toda prepozno vendar ni, ker se je vzpričo živahnejše uporabe slovenskih učil nádejati kmalu novih natiskov že izšlih čitank. Mislim pa, da je g. izdajatelju i samemu do tega, da se razgovor ne vrtí samó o takih posamičnostih, katere človeka nehoté dregnejo v nos pri uporabi knjige, kakor se je n. pr. to zgodilo v oceni g. Jos. Jenka v 1. štef. letošnjega »Dom in Sveta«, dasi je mnogo ondašnjih opazk upravičenih.

(Dalje prihodnjič.)

V. Bežek.

K zgodovini Wolfovega slovensko-nemškega slovarja.

(Konec.)

Dr. J. Bleiweis je pisal:

»Prvo, kar je treba, je odstraniti ovire, ki so dozdej zadržavale tisek slovarja. Ovira glavna je pa ta a), da manjka resna volja izpolniti oporoko preblagega knezoškofa Wolfa. Če je rajni Janežič z majhuimi svojimi močmi v kratkem spravil na dan — oba dela slovarja, no! Wolfova moč je velika! Druga ovira je b) napačna misel, da Wolfov slovar mora biti to, kar velikansko delo kake akademije. Naj se bere predgovor k nemškem-slovenskemu delu in videlo se bo, da slovar ta naj vstreza dejanskim potrebščinam šol, uradnikov, in sicer javnega življenja. To dvojno oviro odstraniti, bode naj skrb sl. deželnemu zastopu in kmalu imamo dober slovar v rokah. Naj nihče ne misli, da more biti kak slovar »omnibus numeris absolutus« takega nima noben narod in ga ne bode imel, dokler se ne ustavi omikovanje in olikovanje jezikov.

Slovar slovensko-nemški že bi bil zdaj gotov, ako se leta 1871. ne bilo vredništvo njegovo iz rok Navratilovih eskamotiralo v druge ali morebiti v nobene.

V Ljubljani 15. julija 1874.«

G. L. Svetec je na vabilo odgovoril dež. glavarju:

»Ker sem zadržan, da ta dan ne morem v Ljubljano priti, dovolite, da Vam v tej reči na kratko pismeno svoje mnenje razodenem. Kolikor jaz vem, je zadnji stan te reči ta, da so bili pred 2—3 leti ljubljanski seminaristi naprošeni, da so vse za slovar nabrane besede, zlasti tudi zbirko rajnega g. Zalokarja na listke vsako besedo posamezi — spisali. Ali se je to zgodilo ali ne, jaz ne vem. Ako se ni, mora zdaj to prvo delo biti, ako je pa to storjeno, potem je vse pripravljeno, da se slovar izroči zvedenemu uredovalcu (redaktorji), ki vse to blago kritično obdela, v red dne in za tisk pripravi. Pred vsem drugim je pa potreba, da se najde en človek, kateri bi, kakor prejšnja leta g. sedanji proš dr. Pogačar, vzel slovar pod svojo skrb, da bi neprenehoma na to gledal, da delo napreduje; da bi bil v vedni dotiki z gosp. knezoškofom in skrbel za to, da so materialna sredstva zmirom pripravljena.

Ker je slovar ako se le to porabi, kar je že zdaj pripravljenega, velikansko delo, katero bi en sam uredovalec, naj si je najpridnejši, težko zmagal v tako kratkem času,

kakor je želeti, da bi se dovršilo, za to dajem v prevdarek, ali ne bi kazalo, da se delo izroči več uredovalcem, tako da prevzame vsaki po nekaj črk v izdelovanje vse to pod enim glavnim uredovalcem, kateri bi imel konečni pregled in zadnjo uredbo.

Prejšnja leta sem jaz izrekel misel in te sem še dan današnji, da naj se ta slovar ne izdeluje preobširno in preučeno, ampak po osnovi in meri, kakor je nemško-slovenski del; drugače se dovršitev tega dela preveč odklada in se živi potrebi sedanjega ačsa predolgo ne ustreže.

To je ob kratkem moja misel zastran tega in jaz pristavljam le še to, da naj bi se postavil v Ljubljani stalni odbor od 3—5 udov, kterega skrb bi bila, da napelje vso to reč na pravi tečaj tako, kakor sem v začetku svojega pisma omenil.*

Enketi dne 16. julija 1874. leta je predsedoval dež glavar Kaltenegger, zapisaval je deželni tajnik M. Kreč, čegar s svinčnikom pisani zapisnik leži pri aktu št. 3949 de 1874. Dotični akt s pismoma dr. Bleiweisa in Svetca se je našel po Krečevi smrti 1889. leta na njega pisalni mizi — nerešen. Torej deželni odbor ni odgovoril niti knezoškofu, niti deželnemu sodišču. Iz zapisnika posnemljem:

Dež. glavar je naznanil došla mu pisma in poročal, kar je pozvedel od dr. Pogačarja, da je bil namreč Navratil pripravljen sestaviti slovar, toda njegova ponudba je bila odklonjena. Prof. Pajk je potem prevzel delo in ga že izdelal do pet tiskanih pól, takó da utegne biti do prihodnjega dež. zbora že dovršenih 20 pól. Naj bi se précej začeli nabirati naročniki. Uradnega naznanila knezoškofijskega v tej stvári je skoro pričakovati. Troški za uredovanje in natisek nemško-slovenskega slovarja so znašali 17.000 gld. Vpraša se, kakó bi se dalo nabrano gradivo kritiško razvrstiti in delo zvršiti.

Dr. Razlag dvoji z juridiškega stališča, ali je deželni zbor upravičen, da se vtika v to stvar, vendar je dobro, da pové svoje mnenje. Takšen slovar bi mogli sestavljati samó štirje možjé: Miklošič, Caf, dr. Krek in Levstik. Ker pa nobeden teh neče prevzeti dela, moralo se bode izročiti drugim. Od Pajkovega dela naj se poskušne pôle pošljejo njemu in drugim v pregled; ako bi ne ugajalo, poišči se drug veščák, če ne drugače, pótem javnega razpisa. Izreka se proti Svetčevemu nasvetu, da bi prevzelo delo več pisateljev, ker bi potem ne bilo jednotno.

Šolar se izreče za prof. Pajka, ker je filološko izobražen, toda vpraša se, bode li tudi dokončal delo. Zavezati bi se moral do gotovega obroka.

Dež. glavar omenja, da dr. Pogačar dvoji, da bi Pajk sam zvršil to delo.

Dr. Costa: Deželni odbor ni poklican, da bi razsojal, kdo in kakó izdelaj slovar, temveč upravičen je le paziti na to, da se delo sploh izvršuje. Nabrano gradivo pa se ne dá lahko urediti. Navratil bi bil za to naj-sposobnejši. Kar je Levstik razglasil za poskušnjo, ovrgel je Miklošič.

Dr. Zarnik: Miklošičeva kritika o Levstikovem delu v »Novicah« je hvalila delo kot genijalno, le da je preobširno. Odločno brani čast Levstikovo kot filologa.

Dež. glavar vpraša, ali se gospodje strinjajo s tem, da bi se Pajk zavezal dokončati delo?

Dr. Razlag: Pisatelju in njegovim sodelovalcem se mora določiti gotova nagrada za pòlo, kadar se bode sklepala pogodba, in ko bi se knezoškof branil prevzeti vse troške, tedaj bi deželni zbor gotovo dovolil kaj podpore.

Šolar: Pajk naj se povabi k delu, sodelovalcev mu ni treba dati.

Dr. Zarnik: Najbolj bi koristilo slovstvu, ko bi se napravil slovar, kakeršnega je izdelal Dal za ruski jezik. V ta namen naj bi se z Levstikom začela obravnavati še jedenkrat. Seveda bi se moral Levstik za trdno zavezati, do kdaj bi končal delo.

Dež. glavar vzprejme vse to na znanje, ima pa pomisleke, da bi se delo, ko bi se izročilo Levstiku, predolgo zavleklo in ali bi hotel knezoškof prevzeti večje troške. Tudi bi bil potem slovar izdelan po dveh sistemih, slovensko-nemški po drugem kakor nemško-slovenski.

Na njega vprašanje, ali se delo prepústi prof. Pajku, ugovarjal ni nikdo. —

S tem je bila končana enketa, pa tudi končano delovanje deželnega odbora za slovar. Na dopis knezoškofov in dopis deželnega sodišča deželni odbor ni odgovoril in ni naznanil, da se je vršila enketa in s kakšnim uspehom.

Ko je bil dr. Pogačar leta 1875. imenovan za knezoškofa, obrnil se je bil iz nova do Levstika, da bi izdelal slovar. Levstik se je res zopet lotil dela z znano svojo temeljitostjo, toda knezoškof je uvidel, da po tem poti nikoli ne pridemo do slovarja, in Levstik je, ker se s knezoškofom ni mogel sporazumeti zaradi slovarjeve uredbe, delo ustavil.

Stvar je potem mirovala do leta 1880. Meseca avgusta tistega leta se je podpisane po želji nekaterih tukajšnjih rodoljubov peljal v Goričane h knezoškofu, da ga naprosi, naj skrbi za izdavanje namerjanega slovarja. Knezoškofa dra. Pogačarja je razveselilo, da so nekateri slovenski filologi pripravljeni sodelovati pri slovarji, in obetal je, da skliče shod, h kateremu hoče povabiti veščake. Naročil je tačasnemu škofovskemu kapelanu A. Koblarju, naj prej vpraša prof. M. Pleteršnika, bi li on prevzel uredovanje slovarja; prof. Pleteršnik je nató obetal pogojno, ako mu pomagajo drugi filologi.

Knezoškof dr. Pogačar je potem povabil nekaj gospodov k posvetovanju, katero se je vršilo dné 4. oktobra 1880. leta pri škofovskem kapelanu A. Koblarji vpričo knezoškofa. K shodu so prišli prof. dr. Krek iz Gradca,

ljubljski profesorji Pleteršnik, Levec, T. Zupan, Kermavner, Vodušek, Wiesthaler, in podpisaneč: Levstik, dasi povabljen, ni se hotel udeležiti. Prof. Krek je mislil, naj bode slovar osnovan takó, da bi bil na vrhunci sedanje leksikalne znanosti, torej obširen. Knezoškof je ugovarjal, da bi ga morali potem Slovenci zopet čakati leta in leta in da bi preveč veljal; da je bilo že prvega dela natisnjenega več nego treba in da se ne prodaja povoljno. Zató da je treba bolj praktičnega in ne takó obširnega slovarja, na podlagi že nabranega gradiva. Tej želji so se navzočniki koncem uklonili in izbrali odbor za priprave slovarja. V ta odbor so stopili vsi navzočni profesorji in Koblar. Prof. Krek je obetal prevzeti končni pregled gradiva, po odboru pripravljenega, in ostati v vedni zvezi z delujočim odborom, kateremu je bil za podpredsednika izbran prof. Pleteršnik. (Gl. »Slov. Narod«, št. 229. 1880. leta). —

Toliko o zgodovini Wolfovega slovensko-nemškega slovarja do leta 1880. O daljnem delovanji tačas izvoljenega odbora, o pripravah za slovar in njega končni uredbi bode menda poročal prof. Pleteršnik v obetanem predgovoru k prvemu delu.

Dr. J. Vošnjak.

K prvemu sešitku slovensko-nemškega slovarja Wolfovega.

(Dalje.)

brbotáti: puran brbóče. — *brčálka* f. = gorenjski: drglja, otroška igrača: orehu se izvrtajo tri luknjice, jedna proti drugi, a tretja spodaj. Skozi nje se izpravi jedro in vse, kar je v lupini, skozi nasprotno luknjico se porine klinčec takó porezan, da se lahko obrača. Nánj se na drugi kraj, kjer gleda iz luknje, pritrdi ali spet cel oreh ali kaj drugega okroglega. Na klinčci je privezana debela nit sredi oreha, ki se potegne skozi spodnjo luknjico, namota na klinčec, in če se za njo potegne, obrača se klinčec z orehom z brčanjem. (Vidovec kraj Varaždina.) — *brčkati* pritscheln. — *brčbor* m., neko drevó; ako ženska pojé njega seme, verujejo, da zanósi brez moškega. — *brčbrovina* f. berberis vulgaris. — *brčcati* se, sich vor Schrecken recken. — *bremenen*, *menna* = noseč: Vramec kron. 46^b Elizabeth osta noseča ali bremenna. — *brčnkati* = grude na orani njivi z motiko drobiti (gorenjski). — *brčskven* adj. Pfirsich-Habd. ad. 391 Škvorc 84. in *brčskvin*, Mikloušič izb. — *brčšana* f. ime kravi. — *brčšánčec*